

אל כבוד המערכת של קול התאחדותינו בבני ברק הע"י

ראיתי בגליון חג הפסח בשלחן מלכים בהג"ה בשולי היריעה מס' 27 מש"כ בענין השמירה על השדה באריזאנע לפני הקצירה, ויש שם חסרון ידיעה ובקאות בטוב הענין וצריך תיקון ואולי הוא בשגגת המדפיס שבלא יודעים עירב כמה ענינים והשמיט נקודות חשובות.

והיות שזה כמה שנים שאנכי נצב על הקוצרים כשלוחא דרחמנא מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א והגה"צ הדומ"ץ דקרית יואל שליט"א ותל"ת לא הנחתי שום נקודה קטנה שלא נשאתי ונתתי עם מרן רבינו שליט"א והדומ"ץ שליט"א הן במציאות הענינים והן בעומקה של הלכה וגם נו"נ עם כמה רבנים ובעלי הוראה שעסקו בקצירת החטים שבאריזאנע ע"כ מצאתי א"ע מחויב ועומד לעורר חכמים הזהרו בדבריהם, ולבאר הענין לאמיתו.

ענין השמירה על השדה אינו מעיקר הדין, כמ"ש מהר"ם שיק או"ח (סי' רי"ז), אמנם כ' מהר"ם שיק וכן בד"ח (ה"ב סי' ל"ט) דלתשובת הרשב"א שהביא הב"י (סי' תס"ז) שכ' דהחטים לאחר שאין צריכים לקרקע חשובים כמנה בכדא, א"כ נחשבו כקצורים וצריכים שמירה, [ואציין שהמעיל צדקה סי' ס"ט והביאו השערי תשובה ס"ק י"ב נחלק עם הרשב"א, דלרשב"א עד שלא נתבשלו החטים כל צרכם אינם ראויים להחמיץ, ואחר שנתבשלו יכול לבא לידי חמוץ אפי' במחומר אם ירדו עליו גשמים, והמעיל צדקה סובר להיפך דבמחומר א"א להחמיץ דאגב מדליהו לא מחמצי, חוץ מגשם חזק וכדו' שמפילים השבלים עד שנשרו במים יכולים להחמיץ אפי' כשצריכים לקרקע, ובמדינה זו שהגשמים יורדים תדיר קשה מאוד לצאת שיטת הרשב"א והרבה בעלי הוראה סמכו על המעיל צדקה, אמנם הד"ח שם מחמיר בהרשב"א, לכן נהגו לקצור קודם שנתייבש לגמרי].

אמנם אף להמהר"ם שיק השמירה היא רק על חששות המצויים כגון לראות שלא ירדו גשמים או כשהוא במקום מהלך לרבים וכדו', ובאריזאנע ל"ש כל הענין שאין יורד גשמים כלל עד סוף הקיץ, וההשקאה ברוב השדות לא נעשה ע"י סילונות, רק ע"י החפירות סביבות השדות, והמים אינם נוגעים כלל בהחטים רק בתחתית הקנה של השיבולת סמוך לשורש, ובזמן ההשקאה פותחים מקום כניסת המים הנמשכים מן הנהר הגדול, עד שנרטב כל השדה ואח"כ סותמים הפתח, ובתוך כמה שעות נבלעים המים בקרקע, וזו עבודה קשה שהמשקה צריך לעמוד על המשמר שלא יכנסו מים יותר מדאי, ואין רצונו להשקות ללא צורך, וכשהייתי באריזאנע עם הגה"צ המפורסם האבד"ק צעהלים שליט"א שהוא בעל מכשיר מובהק כידוע, שאל לבעל השדה מה יארע אם משקים השדה עוה"פ לאחר גמר כל ההשקאות, וע"ז ענה שאין כדאי להשקות שמפסיד כח החטים, והאבד"ק צעהלים שליט"א הי' שבע רצון מאוד מתשובה זו, הזאת אומרת שהגוי להנאתו אינו רוצה להשקות את השדה בגמר בישול החטים.

והשדות אינן מעבר לרבים ואין שום חשש שיסתובב שם מי שהוא, ואה"נ המנהג הוא שהחטים העומדים על הגבולים כד' אמות בערך אין קוצרים לשם מצות מצוה שאין יודעים מי עבר שם ומה עבר עליהם.

וכל הרבנים שנו"נ בדבר מולם פה אחד אמרו שהשמירה לאחר בישול החטים אינה מעיקר הדין רק ליתר שאת ולתוספת הידור.

ויה"ר שלא יצא מכשול מתחת ידכם, והשי"ת יראנו נפלאות כימי צאתינו מארץ מצרים ויגאלינו בגאולה שלימה בב"א.

י"ג ניסן תשס"ט לפ"ק פה קרית יואל יצ"ו

הק' אלי' סימאן